

PAN NAKLADATEL

Nerwy v čokoládě

Veronika Holečková - Teodor Kravál

Eva Pospíšilová - Tereza Bělinová

Pavel Dovahnič - Markéta Zvolánková

Juliana Vaculíková - Ludmila Chytilová

Jordan Haj

Nervy v čokoládě

Pan Nakladatel, 2015

© Veronika Holečková, Teodor Kravál, Eva Pospíšilová,
Tereza Bělinová, Pavel Dovahnič, Markéta Zvolánková,
Juliana Vaculíková, Ludmila Chytilová, Jordan Haj

ISBN 978-80-87947-07-4

Nerový v čokoládě

Jordan Haj

On jednou napsal:

Co my víme o svobodě

při drcení snů a tablet lexaaurinu,

při zhrdnutí přísliby,

při tom, kdy se přivazujem,

když jsme se skryli už při první erekci,

když chceme vše do krve, ale děsí nás hrot injekce.

Co my víme o svobodě,

když se tak strašně potřebujem.

Ona je ta žena, která ho neodsoudí, když ráno vstane v zajetí svého kvartálního amoku, krčící se pod tíhou takové té existenciální úzkosti, která vyvěrá odněkud z bránice a rozpíná svá chapadla kolem celého jeho těla. Ta úzkost svírá střídavě krk a hrud' a veškerou jeho sílu žít sráží hned po probuzení na nulu. Ona nepatří k těm ženám, které své muže v podobných chvílích odsuzují, tím spíš, když se jim takové stavy vrací opakovaně, přičemž oni – nepoučitelní – se pokaždé znovu cítí stejně bezmocně.

Ten jeho stav je vesměs vyzpytatelný, dokonce má svůj vnitřní řád. Je ovšem příliš sofistikovany na to, aby ho mohl jen tak uchopit a ovládnout, a zároveň – když

už má tu smůlu, že se mu podobné amoky v životě nevyhnuly – je téměř nemožné tomu předcházet.

Zvenčí je to přitom všechno prosté a čitelné jako film. A má to vždy stejný průběh: ranní krize obvykle střídá zdánlivě slibný večer poté, co přes den zaznamenal malý úspěch v práci nebo její velký úspěch kdekoliv. Občas tomu předchází společenská událost, kde je mnoho lidí a mnoho rozhovorů, a tedy i příležitostí pro srovnávání se s někým třetím. Úzkost může vyvolat i jediný její nenápadný pohled kdykoli v průběhu takového večera, který se mu o pár hodin později – důkladně rozležený v žaludku – postará o instantní syndrom vyhoření. Jindy ji způsobí nevinný párový odpočinkový víkend plný nicnedělání. A někdy dokonce stačí dlouhý spánek do pozdějších než ranních hodin, lépe řečeno, spánek do pozdních hodin je přímo zárukou úzkosti.

Zpravidla ho ta úzkost vzbudí o chvilku dřív než budík, aby už náhodou nebyl vzhůru, až mu – bezbranně ležícímu v posteli – pořádně zatlačí polštářem na hrudní koš.

Když přijde takové ráno, chodívá z místnosti do

místnosti a je strašně dlouho na odchodu z bytu. Ona není ženou, která by v tu chvíli běhala za ním a zjišťovala, co se děje. Tou dobou většinou ještě spí, nebo alespoň předstírá, že spí. On hbitě chodí z místa na místo, zaneprázdněn nekonečným počtem malých a nepodstatných úkonů, zdánlivě spjatých s vypravováním se ven. Ty postupně rozdělává, rozvádí do více fází provedení a následně ponechává nedokončené, aby se k nim mohl vrátit později v ještě větším spěchu a zbrklosti, až znovu obejde celý byt. Poháněn stresem, který roste každou minutou. V hlavě se mu rodí první konkrétní myšlenka dne – dluhy. Z nějakého důvodu na ně zapomněl, a teď na ně chvíli myslí, svírá se mu přitom žaludek, cítí husí kůži na zádech a na rukou. Opře se o rám okna a vydechuje páru na sklo, které ho dělí od bílošedého listopadového dne. Vmžiku mu hlavou proletí film *My děti ze stanice ZOO* a zavzpomíná na všechny vlastní drogové experimenty, vybaví se mu zubatá babička z Olomouce a zklamavý tata. Z kávovaru zrovna vytéká Clooneyho jediná možná káva a dostaví se přímo fyzický pocit nicotnosti života, doprovázený bolestivou nostalgií, která má jedinou výhodu – právě smazala všechny dluhy. Poslala je zpět do hlubin zapomnění, z nichž se příště vynoří

až příště.

Takováto rána se ona probouzí už do hotové situace. Velice rychle se ale zorientovává na neviditelné komunikační šachovnici, která se mezi oběma manželi rozprostírá. Jsou doma sami. Pokaždé když tohle nastane, jsou sami. Nával úzkosti si samozřejmě nevybírá vhodný čas, ale stejně jako záchvat hysterie nebo choulostivý rozhovor se kupodivu ani ona úzkost nikdy netrefí do dne nebo hodiny, kdy je u nich zrovna někdo na návštěvě.

Teď je o další minutu nebo deset později. On se snaží být nápadně nenápadný. Většinou dupe. Kdyby totiž to dupání náhodou mohlo vést k jejímu náhlému probuzení, po kterém by se ona nedokázala dostatečně rychle zorientovat na té komunikační šachovnici, mohla by na něj třeba bezmyšlenkovitě ve své ospalosti vystartovat za to, že ji právě vzbudil, což by výrazně zjednodušilo průběh jejich konverzace. Stačilo by jedno její nerozvážné „můžeš mi vysvětlit, proč tak dupeš“ nebo ještě účinnější „ty seš tak bezohlednej čůrák“ a jeho následný výbuch by ho vysvobodil z raního utrpení a ze zajetí sebe samého. Z postmoderní-

ho baletu narážek a náznaků by se rázem stala banální hádka. Ona by se proměnila v nepřítel, nepřítel by na sebe vzal tu úzkost a přetavil ji v obyčejnou a primitivní zlobu. A ta, ta nebolí skoro vůbec. Následná komunikace by se ten den smrškla na jeden SMS rozchod, čtyři SMS výčitky, tři SMS omluvy, nespočet nepříjatých hovorů od něj, jeden z její strany zavěšený telefonát a jednu jeho SMS milostnou báseň, díky které by se večer po práci znovushledali v bytě.

Jenže ne vždy je vše tak jednoduché. Ne každá žena skočí na každou provokaci. A ona je přesně ta žena, která ho ráno, když na něj padá svět, podrží, aby nespadl, a druhou rukou přidrží i ten svět, aby posečkal ještě chvíli...

Zatímco on má obě ruce plné sebe.

Zaplaven nekonečnem anonymních hrozeb jen mlhavě vnímá okolí, zatímco sebe samého si uvědomuje až nebezpečně ostře. Svou zbytečnost a promarněnost, každou ztracenou minutu a nedotažený nápad. Nalévá čaj a chystá pro ni snídani do postele, aby se omluvil, aniž by cokoliv špatného udělal, a když ji pak na tu postel položí, má koutky úst tak nízko, že by se daly pod bradou svázat do uzlu. Kdyby měla náhodou

labilnější chuťové buňky a rozhodla se jídlo od mračícího se muže odmítnout, bylo by opět vše rázem jednodušší... Místo toho mlčky jí.

On nadále chodí sem a tam a má trýznivý pocit, že je na světě sám a na všechno je pozdě. Přesto ví, že musí okamžitě vyrazit ven, pryč z bytu něco rázného konat, zároveň ale není s to jasně určit, kam jít konat dřív, a kam vůbec, když nikde tam za dveřmi s ničím nic nezmůže a ničeho nedosáhne.

Jsou ženy, co se v takovém okamžiku bezpečně hrouť a často celkem nepromyšleně nabízejí zaručené řešení. (Jako by se muž i žena na moment rozpomenuli na své původní úděly: správně se má úzkostí svíjet žena, aby i muž mohl plnit své tradiční zadání utěšitele.) Ani to ale není její případ! Ona se rozvinula do podoby ženy, jež dokáže s klidem sledovat a téměř nekomentovat jeho bezradné pobíhání a záměrně se vyhýbat střetu, který by všechno tak účinně ukončil. A pak tu ještě jsou ty neviditelné šachy, série tahů v podobě vyřčených i nevyřčených slov.

V průchodu mezi ložnicí a kuchyní stojí jeho youtube odnavigovaný, zatím ovšem nedostavěný stroj

na řezání skla, její náčiní k malbě, v kýblu leží pár štětců ponechaných na odmočení po včerejším malování, srolovaná plátna a několik nových ráků. To vše nechává tak akorát průchozího prostoru mezi oběma místnostmi na to, aby plně soustředěný člověk prošel hladce bez zakopnutí. On je právě teď vším, jen ne plně soustředěným člověkem, a tak se jeho prvním tahem – neplánovaně – stává ono obávané zakopnutí o kýbl se štětci. Téměř radostně se rozčílí, když mu špinavá voda obarví ponožku, nadává na toho nepojmenovaného někoho, kdo tam ty štětce tak „debilně“ dal, a vyčkává na její tah. Všechno by bylo o tolik snazší, kdyby se už konečně vytočila. Stačila by jediná narážka na jeho rozdělaný stroj na sklo, co stojí v průchodu už měsíc. Na stroj, který je kdykoli jindy šťastnou kartou budoucnosti, ale momentálně se proměnil v ideálního pěšáka visícího ve vzduchu přesně tak, aby ho mohla kterýmkoli střelcem popravit.

Bohužel se nic z toho neděje. Ona vstává tiše z postele a strojeně ladným krokem projde kolem něj s ještě strojenější omluvou. Ten tón je strašně nosní a zní to jako intonace hereček z filmů dvacátých let: „Dobré ráno i tobě, drahý, takto debilně jsem to tam položila

já a já to také uklidím.“ Chtěl by jí vyčítat tu intonaci, je přece pohrdavá a ironická, ale neměl by sílu argumentovat dál, kdyby na to jakkoliv odpověděla. Chtěl by poukázat na tu namočenou ponožku, kdyby mu nepodala už při slově ráno nový čistý pár. Pak se zastaví v kuchyni a zhasíná po něm plamen, který nechal na sporáku hořet, když připravoval snídani. Nedívá se na něj, ale ví, že to viděl. Pak bere hadr a odkládá ho na rozlitou vodu v chodbě.

Zastaví se a pomalu hadr zvedá ze země. Teď oba stojí v chodbě jeden naproti druhému. Ona vědomě ignoruje teorie o bublině, kterou kolem sebe člověk má a za kterou by se nemělo vstupovat, pokud jsme si cizí. Ptá se ho tiše, co mu je, a pokouší se získat kontakt s jeho očima. On dlouho mlčí a pak nekontrolovaně vysokým a velmi nepřesvědčivým hlasem vypustí slovo nic.

Je zajisté mnoho pravidel a poznatků, které je praktické si uvědomit, když spolu dva lidé mají strávit život. Drtivá většina takových pravidel jsou detaily, bez jejichž znalosti či aplikování se dá soužití přežít. A deset tisíc let zdokumentovaného světa vztahů je toho

jasným důkazem – zatím jsme přeci nevyměřeli. Dokud spolu budeme žít, je jedno, zdali to umíme, či ne.

Ona si jednou napsala:

Zbyly z nás křížaly

a nejmíň půl ze mě

se v páru obrátilo

povzdychem do nebe,

když jsem to neviděla,

odletěl první lesk tvých rtů.

Můj milý, půl z tebe mi nestačí,

plazíš se po topení.

Zbyly z nás křížaly a slupky slaných rtů.

Nerwy v čokoládě

Vydal: Filip Čenžák, Pan nakladatel
Holasova 1134/16, 700 30, Ostrava - Hrabůvka
jako svou 8. publikaci

Korektura: Mgr. Jana Válková

Sazba: Filip Čenžák

Obálka: Filip Čenžák

Tisk a vazba: Finidr, s.r.o., Český Těšín

Stran 152

První vydání

Ostrava 2015

info@pannakladatel.cz
www.pannakladatel.cz